

Stichting Groninger molenvrienden

GRONINGEN 9700 AE
POSTBUS 213
GIRO N° 866034X
4005957

DATUM

jan. '85

BOVENRIJGE

Tot zover is een globaal 3 fasen-plan opgesteld met een nog globa-
ler financieringsplan. Voor dit plan moeten we door middel van pra-
ten met verschillende instanties een zo breed mogelijk draagvlak
zien te krijgen, zodat de kans op een stagnatie halverwege de plan-
nen zo klein mogelijk wordt.

Beknopte uiteenzetting van de plannen.

1e fase- het maken van de fundering, balkengat en schuren.
Deze werkzaamheden kunnen heel goed in samenwerking met
de stichting Werkgelegenheidsprojecten gerealiseerd worden.

2e fase- molenopbouw excl. het gaande werk
Dit deel kan onder leiding van Tom Krabbendam geschieden.

3e fase- het maken van het gaande werk
Het gaande werk wordt gemaakt door de molenmaker, in dit
geval door Tom Krabbendam.

Tijdsplanning-

1e fase -zomer 1986 gereed, zodat in het kader van het recreatieplan
van de provincie een expositie in en rond de schuren geor-
ganiseerd kan worden.

2e fase -gereed zomer 1987, de zomer expositie kan doorgang vinden.

3e fase -gereed zomer 1988, de expositie wordt uitgebreid met een
draaiende molen.

Het plan zoals het mij voor ogen staat, is gebaseerd op een invulling van de molen en het terrein als een soort openluchtmuseum annex educatieve tentoonstelling.

De molen krijgt zo een zinvol bestaan als een promotieplaats van de Groninger molenwereld.

Dit kan op verschillende manieren worden ingevuld, mij staat ongeveer de volgende werkwijze voor ogen:

Uit de besturen van de Stichting en de Vereniging vormen we een commissie die zich bezig gaat houden met het plannen van activiteiten rond Bovenrijge.

Ze bedenken een aantal mogelijkheden, bijvoorbeeld een expositie over Groninger Molenkenmerken, van modelmolens, molenmakersgereedschap, samenkomsten van vrijwillig molenaars etc. Deze activiteiten kunnen volgens mij allemaal plaats vinden in de schuur van Bovenrijge. Na gesprekken met de museumconsulent stellen ze een plan op wat we kunnen gebruiken om onze herbouwplannen bij de provincie aan te prijzen evenals bij de gemeente Ten Boer.

Ons plan moet vooral goed aansluiten bij de recreatieplannen die de provincie heeft gemaakt. We zullen nauw moeten samenwerken met het V.V.V. en de gemeente Ten Boer.

De kosten van het plan:
(de bedragen zijn gebaseerd op de begroting van Tom Krabbendam,
van oktober 1981 en met 10% verhoogd)

1e fase

bestaat uit het maken van:

a. balkengat met aansluiting op het Damsterdiep	1.540
b. fundering en stiepen metselen	11.605
c. balkenlaag en vloethout	5.962
d. de schuren	9.966
e. de vierkante onderbouw	14.080

41.617

overhead + 10%

4.162

45.779

B.T.W. + 19%

8.698

materiaal

f 54.477

=====

kosten stichting werkgelegenheidsprojekten

aantal uren Krabbendam + 1050 x f 7,50

7.875

f 62.352

=====

2e fase

bestaat uit het maken van:

f. herstel achtkant	9.185
g. de stelling	9.328
h. de kap	31.658

50.171

overhead + 10%

5.017

55.188

B.T.W. + 19%

10.485

f 65.673

=====

hierin zijn alleen uren van

Krabbendam gerekend (ca. 38,50)

dit bedrag kan misschien iets lager uitvallen

door het inschakelen van de genoemde stg.

werkgelegenheidsprojekten

3e fase

het maken van het gaande werk

49.995

overhead + 10%

4.999

54.994

B.T.W. + 19%

10.449

f 65.443

=====

Een financieringmodel kan zijn:

Stichting Groninger Molenvrienden

en Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens f 15.000

Provincie Groningen 15.000

Gemeente Ten Boer 10.000

Kamminga-fonds 10.000

Hollandse Molen/Prins Bernardfonds 10.000

A.N.W.B./R.A.B.O. e.a. 6.000

f 66.000

=====

bedragen per jaar beschikbaar

Aan het bestuur van de Stichting
Groninger Molenvrienden

Postbus 213

9700 AE GRONINGEN

Uw brief: 13 december 1984.

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: dK/Ste/SvR

Onderwerp: houtzaagmolen Bovenrijge.

Amsterdam, 18 maart 1985.

Zeer geacht bestuur,

Gaarne danken wij u voor de toezending bij bovenvermelde brief van het plan voor restauratie van de houtzaagmolen van Bovenrijge en een copie van de beschikking van de Staatssecretaris van CRM, gedateerd 29 april 1982, waarbij goedkeuring wordt gegeven aan een restauratiebedrag van f 300.000,--.

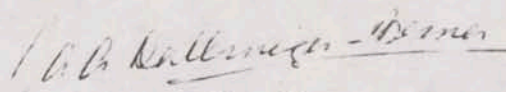
Overeenkomstig de telefonische mededeling doet het ons genoegen te kunnen bevestigen dat wij hebben besloten uit de opbrengst van de Klaver-Vier-aktie van de AVRO aan uw stichting f 25.000,-- toe te kennen voor de restauratie van genoemde molen.

Betaling van het toegekende bedrag kan geschieden zodra de werkzaamheden gereed zijn en rekeningen en betalingsbewijzen overlegd worden. Desgewenst kunnen voorschotten naar rato van de vorderingen van het werk betaalbaar worden gesteld eveneens na overlegging van bovengenoemde bescheiden.

Uiteraard zullen wij het op prijs stellen indien u ons van de ontwikkelingen op de hoogte wilt houden.

Met de meeste hoogachting,

dr ir R. van de Waal, voorzitter.

mw J.A.A. Dallmeijer-Bremer, secretaris.

Stichting Groninger molenvrienden

GRONINGEN 9700 AE
POSTBUS 213
GIRO N~~o~~ 3066032 4005957

DATUM

M 20 en M 23

mei 1985.

AAN:

het College van
Burgemeester en Wethouders
der gemeente Ten Boer.

Betreft: herbouwplan zaagmolen Bovenrijge en
behoud „Olle Widde“ te Ten Post
(respectievelijk de nrs. 20 en 23
in het Groninger Molenboek)

Geacht College,

Naar aanleiding van het overleg dat we enkele malen voerden met uw
wethouder H. Janssen, willen we het volgende onder uw aandacht brengen.

Wij zijn in gesprekken met de eigenaar van de korenmolen „Olle Widde“
in een stadium gekomen, dat de heer H.J. Doff zijn molen voor een sym-
bolisch bedrag aan onze stichting wil overdragen.

De molen verkeert in een zodanige staat van onderhoud dat een restau-
ratie noodzakelijk is. Evenwel is het in deze tijd vrijwel onmogelijk
tot een volledige restauratie op korte termijn te komen. Het is echter
van groot belang om op zijn minst met veiligheidsmaatregelen te begin-
nen. Loswaaiende kleppen of andere delen kunnen letsel of schade ver-
oorzaken. Verdere maatregelen zullen de conservering en het eerste op-
knappen betreffen. Dat laatste is zeker belangrijk voor deze molen,
die landschappelijk fraai is gelegen en zeer veel gezien wordt.

Zoals we meer doen, gezien het beperkte budget, kunnen we in een meer-
jarenplanning ook deze molen weer in een goede staat van onderhoud
brengen. Een jaarlijkse bijdrage van de gemeente als aanvulling op de
subsidieregeling voor het jaarlijkse onderhoud zou een dergelijk plan
uitvoerbaar maken. Met diverse gemeenten heeft deze regeling haar nut-
tige uitwerking; zij betalen aan onze stichting per molen per jaar
f 5.000,-- waardevast. Momenteel hebben wij ook een dergelijke overeen-
komst in ontwerp met de gemeente Baflo. Het betreft de koren- en pel-

-molen-

molen „De Jonge Hendrik" te Den Andel. Omdat deze molen aan een flinke beurt toe is, betaalt de gemeente Baflo niet alleen de blijvende bijdrage van f 5.000,-- doch bovendien nog eens f 5.000,-- per jaar gedurende tien jaar. Dit raadsbesluit is inmiddels door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. Vorenbedoelde gevallen slaan niet alleen op molens die voreen gemeentelijk eigendom waren. De korenmolen „Ceres" te Spijk namen we van een particulier over bij dezelfde gemeentelijke medewerking. Voor de molen te Ten Post geven wij het vorenstaande graag aan uw College in overweging.

De tweede molen, die we onder uw aandacht willen brengen, is de zaagmolen Bovenrijge, die - naar we verwachten - in 1985 of 1986 in een eerste fase opgebouwd zal worden. Het plan voor de wederopbouw gaat uit van drie fasen. Dank zij uw medewerking komt deze molen op een aantrekkelijke plaats te staan. Uiteraard is het ambachtelijk houtzagen met windkracht een interessant gegeven. Daarenboven zal hier het begin gelegd worden van een klein Groninger molenmuseum met het idee er een toeristische attractie van te maken. De situering - ook aan het Damsterdiep-vaarcircuit - is daarvoor uitermate geschikt. Onze aanvraag om het plan in samenwerking met de Stichting Werkgelegenheidsprojecten is in behandeling. Een afschrift van deze aanvraag treft u hierbij aan. Wanneer hierop - zoals wij menen te mogen hopen - hierop een gunstige reactie komt, kan de schuur met vierkante opbouw begin 1986 gereed zijn. De tentoonstelling kan dan ingericht zijn met de opening van het Damsterdiep-circuit, begin 1986.

In een recent gesprek met wethouder Janssen memoreerde hij dat uw gemeente aanlegplaatsen in het Damsterdiep-circuit toegewezen heeft gekregen. Naar onze mening kunt u daarbij de zaagmolen met zijn balkenhaven in overweging nemen. De combinatie van voorzieningen kunnen het project weer een stapje dichterbij brengen. Immers kan de financiering van de balkenhaven gemakkelijker worden.

De financiering van de eerste fase herbouw Bovenrijge is op dit moment rond. Voor de tweede en derde fase zitten we nog met een aanzienlijk tekort. Naar wij geloven gaat het om een object, dat ook voor de gemeente Ten Boer aantrekkelijk is. Wij zouden voor een gemeentelijke financiële bijdrage erkentelijk zijn.

Wij hopen in de omgeving van de houtzaagmolen in de toekomst een spinnekop-watermolen op te richten. (Zie pagina's 5 en 109 van het Groninger-

∠ uit te voeren

./.

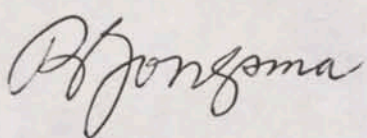
ger Molenboek). In het kader van plannen voor nabije omgeving hebben wij ook aan de romp van De Widde Meulen gedacht (zie pagina's 80 en 81 van het Groninger Molenboek). Na een gedegen bouwkundig onderzoek zullen wij u hieromtrent nader informeren.

Wij hopen dat u met het vorenstaande kunt instemmen. Indien u een nadere mondelinge toelichting op prijs stelt zullen wij dat gaarne doen. Uw reactie zien wij gaarne tegemoet.

Hoogachtend,
namens de Stichting Groninger Molenvrienden:

(voorzitter)

(secretaris)

- bijlagen:
- 1. Afschrift brief aan Gedeputeerde Staten betreffende "Bovenrijge".
- 2. "Plan Krabbendam".

Stichting Groninger molenvrienden

GRONINGEN 9700 AE
POSTBUS 213
GIRO N~~o~~ 3866084 4005957

DATUM

nr. 791

1-5-'85

AAN:

Het College van
Gedeputeerde Staten
der provincie Groningen.

Betreft: subsidieaanvraag herbouw zaagmolen Bovenrijge

Geacht College,

Ingevolge uw brief van 23 juli 1984, nr. 12.672/27/B.8, 1-ste afd., dienen wij hierbij een hernieuwde subsidie-aanvraag voor de herbouw van de houtzaagmolen Bovenrijge in (nr. 20 in het Groninger Molenboek).

In een aantal gesprekken met de heer R.E. Meis van de Stichting Werkgelegenheidsprojecten is het plan nader beoordeeld en bijgesteld, zodat uitvoering door de Stichting Werkgelegenheidsprojecten mogelijk is.

Het plan voor herbouw is ingedeeld in drie fasen, te weten:

- 1-ste fase, de bouw van de schuren met vierkante opbouw,
- 2-de fase, herstel van het achtkant en bouw van de stelling en kap,
- 3-de fase, het maken van het gaande werk.

De uitvoering van deze fasen is gedacht in drie opeenvolgende kalenderjaren. Dit houdt verband met de financiering en realisatie door de Stichting Werkgelegenheidsprojecten, die uitsluitend beperkte projecten in uitvoering neemt.

De situering van de molen aan het Damsterdiep oostzijde wordt door betrokkenen als geslaagd beschouwd. Uiteraard is het een interessant gegeven dat hier onder meer het ambachtelijke houtzagen met gebruikmaking van de windkracht kan worden getoond. Vooral dank zij de schuren is daarenboven inrichting tot een klein Groninger Molenmuseum mogelijk. Een tentoonstellingscommissie, bestaande uit enkele inwoners van de gemeente Ten Boer en enkele leden van de Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens, zal plannen maken voor activiteiten en tentoonstellingen.

De gemeente Ten Boer werkt aan een verzoek tot het inrichten van aanlegplaatsen voor de vaarrecreatie. Zoals bekend zal het Damsterdiep in 1986 deel uitmaken van een circuit voor de recreatievaart. De molen met balkengat (tevens aanlegkade), sleepelling en expositieruimte kan hierin een geslaagd onderdeel worden.

De expositie in de schuren kan worden ingericht zodra de eerste fase is gerealiseerd. Wanneer deze fase nog in 1985 gerealiseerd kan worden kan de opening van de schuren samenvallen met de opening van het circuit voor de recreatievaart.

In de toekomst bestaat de mogelijkheid het museum uit te breiden met enkele molens op het buitenterrein; de mogelijkheid tot grondaankoop hiervoor is aanwezig. Men denkt hierbij aan het plaatsen van een spinnekopmolen. Dit kleine type watermolen komt in de provincie Groningen niet meer voor, vroeger veelvuldig.

Bij de ontwikkeling van deze plannen hebben wij ook aandacht geschonken aan de nabije romp van De Widde Meulen (zie pagina's 80 en 81 van het Groninger Molenboek). De eigenaar van deze romp, de heer J.R. Rubingh, is bereid tot overdracht van deze romp aan onze stichting. Een globale inspectie stemde echter niet tot optimisme ten aanzien van mogelijke herbouw. Een nadere meer gedegen inspectie, waarbij extra deskundigheid zal worden aangetrokken, volgt binnenkort.

Wat het financiële aspect van het plan Bovenrijge betreft verwijzen wij naar de bijlage.

Naar wij hopen zal uw College bereid zijn het tekort aan middelen aan te vullen door een provinciale subsidie. Over drie jaren verdeeld komt dat op ongeveer f 20.500,-- per jaar.

Wij zijn tot nadere mondelinge toelichting gaarne bereid.

Uw reactie zien wij gaarne tegemoet.

Hoogachtend,
namens de Stichting:

P. J. J. J. J.

(secr.)

X

(voorz.)

Bijlage bij brief nr. 791 subsidieaanvraag Bovenrijge.

Aanpassing per 2-4-'85 van de begroting voor de wederopbouw van de molen Bovenrijge door T.A.M. Krabbendam, van 31-10-'81.

a. Balkengat met aansluiting	f 9.845,=
b. Fundering en stiepen	19.030,=
c. Balkenlaag en vloerhout	7.414,=
d. De schuren	23.419,=
e. De vierkante onderbouw	25.520,=
f. Herstel achtkant	13.350,=
g. De stelling	9.328,=
h. De kap	31.658,=
i. Het gaande werk	47.575,=
diverse posten, transport e.d.	13.640,=
10 % aannemersprovisie over materiaal	8.287,=
schafkceet	<u>840,=</u>
totaal	f 209.906,=
19% B.T.W.	<u>39.882,=</u>
	<u>f 249.788,= incl. B.T.W.</u>

Financieringsopzet:

- Vereniging van Vrienden van de Groninger Molens	f 25.000,= (toegezegd)
- Hollandsche Molen, Klaver Vier aktie	25.000,= (toegezegd)
- Besparing inschakelen Stg. Werkgelegenheidsproj.	30.000,= (1e fase)
- Gemeente Ten Boer	30.000,= (over 3 jaar)
- A.N.W.B., R.A.B.O. e.d.	15.000,=
- Opbrengst exposities in de schuren	15.000,=
- Aanleg balkengat door gemeente	11.716,=
- Zelfwerkzaamheid, betonstorten, schilderen	5.700,=
- Onderhoudssubsidies herstel achtkant	8.100,= (over 3 jaar)
- Kammingafonds	4.000,=
- Sleephelling door gemeente	<u>3.867,=</u>
totaal	f 188.383,=

Tekort f 61.405,=

PROVINCIAAL BESTUUR VAN GRONINGEN

Telefoon 050-164911
Martinikerhof 12
9712 JG

Telex adres 53240 gncv nl
Postbus 610
9700 AP

Aan Stichting Groninger Molenvrienden
Postbus 213
9700 AE GRONINGEN

Nr. 10.730/22/7, afd. W.Z.

Bijlage(n):

Antwoord op brief van 1 mei
1985

Groningen, 7 JUNI 1985

Onderwerp: Subsidieaanvraag
inzake de restaura-
tie van de zaagmolen
"Bovenrijge".

Uw verzoek om een provinciale subsidie in de kosten van herstel van de zaagmolen "Bovenrijge" ontvingen wij in goede orde. Uw aanvraag zal bij de eerstvolgende beoordelingsronde samen met andere aanvragen worden getoetst, waarbij criteria als cultuurhistorische en landschappelijke waarden, de werkgelegenheidsaspecten bij de restauratie, toeristische en recreatieve waarden, de gebruikswaarde na restauratie en de financiële inbreng van de streek een rol spelen.

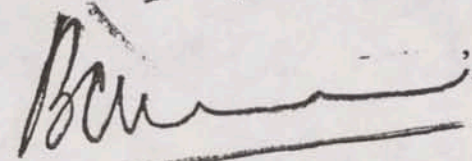
Mocht u over deze beoordelingsmethode nadere informatie wensen, dan is tegen de prijs van f. 1,- (exclusief portokosten) het Aanhangsel bij de Monumentennota te verkrijgen bij de Provinciale Bibliotheek, Martinikerhof 12 te Groningen.

Zodra uw aanvraag beoordeeld is, ontvangt u van ons nader bericht.

Voor alle duidelijkheid merken wij op, dat een provinciale subsidie in de restauratiekosten van een monument uitsluitend een aanvullend karakter heeft. Daar een gedeelte van het werk zal worden uitgevoerd in het kader van het project "Klein herstel aan monumenten" en voor dat gedeelte geen provinciale subsidie kan worden verstrekt, verzoeken wij u ons een nieuwe financieringsopzet te zenden waarin de restauratiekosten zijn gesplitst op een zodanige wijze dat zichtbaar is welk deel van het werk door de Stichting Werkgelegenheidsprojecten zal worden uitgevoerd.

Gedeputeerde staten der
provincie Groningen:

, voorzitter.

, griffier.